BIJDRAGE

TOT DE KENNIS DER

ICHTHYOLOGISCHE FAUNA

VAN HET EILAND

FLORIS

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

In het laatst van Februarij 1854 ontving ik eene belangrijke verzameling vischsoorten van het eiland Floris. Het eiland Floris eerst sedert kort geheel onder het Nederlandsche gezag overgegaan zijnde, is het gevolg daarvan geweest het plaatsen van eene militaire bezetting te Larantoeka. Aan deze omstandigheid is de eerste kennis van dit groote eiland in een ichthyologisch opzigt te danken. De heer J. C. J. HELLMUTH, officier van gezondheid 2e kl., te Larantoeka geplaatst zijnde, noodigde ik hem uit, te trachten te Larantoeka eene vischverzameling voor mij te maken. De heer HELLMUTH heeft aan dit verzoek niet alleen met de meeste bereidwilligheid voldaan, maar mij reeds tijdens zijn verblijf te Lawajong op het eiland Solor, ook eene verzameling van Solorsche visschen doen geworden, welke ik reeds in het 5e deel van het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië heb beschreven en welke visschen, als gevangen in Straat Solor en dus ook in de nabijheid van Floris, ook wel grootendeels, zoo niet alle aan de kusten van Floris terug te vinden zullen zijn. Ik acht het

mij een' aangenamen pligt den heer HELLMUTH hier openlijk mijne erkentelijkheid te betuigen voor de door hem ten deze herhaaldelijk betoonde bereidwilligheid.

De verzameling van Floris bestaat uit niet minder dan 78 soorten, en brengt alzoo het cijfer der bekende visschen van dit eiland hooger, dan dat van Solor, waarvan tot nog toe slechts 75 soorten bekend zijn. Vergelijkt men de van beide eilanden mij gewordene soorten, dan is het opmerkelijk, dat betrekkelijk slechts weinige soorten op beide eilanden komen, t. w. Serranus alboguttatus CV., Chaetodon virescens CV., Chaetodon vittatus Bl. Schn., Holacanthus bicolor Bl., Holacanthus leucopleura Blkr., Acanthurus scopas CV., Antennarius nesogallicus CV., Antennarius horridus Blkr., Amphiprion chrysargurus Richards., Julis (Halichoeres) elegans K. v. H., Julis (Julis) lunaris CV., Saurida nebulosa CV., Balistes aculeatus Bl. en Ostracion solorensis Blkr. Ik vind mij echter geenszins geregtigd, hieruit te besluiten tot eene belangrijke afwijking in de vischfauna van beide eilanden, maar vermoed veeleer, dat de heer HELLMUTH getracht heeft, van Floris vooral soorten te zenden, welke hij op Solor nog niet aangetroffen had, zoodat vele soorten van Floris, welke hij reeds van Solor gezonden had, niet bij de verzameling van Floris gevoegd zijn.

De verzameling van Floris bevat weder meerdere soorten, welke zich nog niet in mijn kabinet bevonden en daaronder niet minder dan 11, welke mij voorkomen nieuw te zijn voor de wetenschap, t. w. *Apogonichthys perdix*, *Acanthurus hypselopterus*, *Antennarius leucosoma*, *Cichlops Hellmuthii*, *Pomacentrus bifasciatus*, *Labrichthys cyanotaenia*, *Julis* (*Halichoeres*) *podostigma*, *Novacula cephalotaenia*, *Muraena florisiana*, *Tetraödon trichodermatoïdes* en *Hippocampus polytaenia*. De geheele verzameling was zamengesteld als volgt.

1. Apogonichthys perdix Blkr.
2. Grammistes orientalis Bl. Nat. Tijdschr. N. Ind. IV p. 105.
3. Serranus alboguttatus CV. ibid. IV p. 103.
4. „ marginalis CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
5. „ pardalis Blkr. ibid.

6. Serranus spilurus Blkr.
7. Mesoprion unimaculatus QG. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
8. Cirrhites graphidopterus Blkr. Nat. T. N. Ind. IV p. 106.
9. Holocentrum cornutum Blkr. ibid. V p. 240.
10. „ diadema Lacép. ibid. III p. 259.
11. „ sammara CV. ibid. III p. 555.
12. Percis cylindrica CV. ibid. II p. 235.
13. Chaetodon auriga Forsk. ibid. V p. 164.
14. „ baronessa CV. ibid. II p. 239.
15. „ dorsalis Rwdt. ibid. II p. 240 (Var. macula dorsali dilutiore nulla pinnisque dorsali et caudali vittis nullis).
16. „ ephippium ibid. V p. 337.
17. „ lineolatus QG.
18. „ virescens CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
19. „ vittatus Bl. Schn. ibid.
20. Heniochus melanistion Blkr. Nat. Tijdschr. N. Ind. VI p. 98.
21. Holacanthus bicolor Bl. ibid. V p. 77.
22. „ dux Lacép. ibid. III p. 757.
23. „ leucopleura Blkr. ibid. V p. 79.
24. „ Vrolikii Blkr. ibid. V p. 339.
25. Acanthurus hepatus Bl.
26. „ hypselopterus Blkr.
27. „ scopas CV. Nat. T. N. Ind. II p. 348.
28. „ strigosus Benn. ibid. IV p. 264.
29. Salarias quadripinnis CV. Verh. Bat. Gen. XXII Blenn. Gob.
30. „ Forsteri CV. Nat. T. N. Ind. I p. 255.
31. „ sumatranus Blkr. ibid. I p. 256.
32. Gobius phalaena CV. ibid. II p. 244.
33. Periophthalmus Koelreuteri CV.? ibid. I p. 252.
34. Antennarius horridus Blkr. ibid. V p. 83.
35. „ leucosoma Blkr.
36. „ nesogallicus CV. Nat. T. N. Ind. V p. 84.
37. Pseudochromis fuscus Mull. Trosch. ibid. III p. 708.
38. Cichlops Hellmuthii Blkr.
39. Amphiprion chrysargurus Richards. Nat. T. N. Ind. III p. 560 (sub nom. A. xanthurus Blkr. (nec CV.).
40. Pomacentrus bifasciatus Blkr.
41. „ emarginatus CV.
42. „ melanopterus Blkr. Nat. T. Ned. Ind. III p. 562.
43. Dascyllus melanurus Blkr. ibid. VI. p. 109.
44. Glyphisodon rahti CV. Verh. Bat. Gen. XXI Labr. Cten.
45. „ trifasciatus Blkr. ibid.
46. „ xanthurus Blkr. Nat. T. N. Ind. V p. 345.
47. Heliases frenatus CV. ibid. III p. 710.
48. „ xanthochir Blkr. ibid. II p. 248.

49. Labrichthys cyanotaenia Blkr.
50. Julis (Julis) dorsalis QG. Nat. T. N. Ind. III p. 564.
51. „ („) lunaris CV. Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch. Labr.
52. „ (Halichoeres) elegans K. v. H. Nat. T. N. Ind. III p. 289.
53. „ („) Harloffii Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch. Labr.
54. „ („) hortulanus CV. Nat. T. N. Ind. IV p. 486.
55. „ („) podostigma Blkr.
56. „ („) spilurus Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 252.
57. Novacula cephalotaenia Blkr.
58. Cheilinus fasciatus CV. Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch. Labr.
59. „ oxycephalus Blkr. Nat. T. N. Ind. V p. 349.
60. Saurida nebulosa CV. ibid. III p. 292 Verh. B. G. XXIV Chiroc.
61. Rhombus sumatranus Blkr. ibid. I p. 409. Ibid.
62. Muraena colubrina Richds.
63. „ florisiana Blkr.
64. „ micropterus Blkr. Nat. T. Ned. Ind. III p. 298.
65. Tetraödon calamaroïdes Blkr. ibid. I p. 96. Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk. Vissch.
66. „ trichodermatoïdes Blkr.
67. Diodon punctatus Cuv. Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk. Vissch.
68. Balistes aculeatus Bl. ibid. XXIV Balist.
69. „ lineatus Bl. Schn. ibid. Nat. T. N. Ind. II p. 260.
70. „ stellatus Lacép. var. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist.
71. Monacanthus Houttuyni Blkr. Nat. T. N. Ind. V p. 532.
72. „ tomentosus Cuv. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. Ostrac.
73. Ostracion cubicus Bl. ibid.
74. „ solorensis Blkr. Nat. T. N. Ind. V p. 96.
75. Syngathus haematopterus Blkr. Verh. Bat. Gen. XXV Trosk. Vissch.
76. Hippocampus polytaenia Blkr.
77. Pegasus draconis L Verh. Bat. Gen. Trosk. Vissch.
78. Scyllium maculatum Gr. ibid. XXIV Plagiost.

Van de eilanden, welke tot de groep der kleine Soenda-eilanden gerekend worden, is tot heden toe in een ichthyologisch opzigt slechts iets bekend van *Bali*, *Sumbawa*, *Floris*, *Solor* en *Timor*. Van de 4 eerste eilanden wist men tot op mijne onderzoekingen ten dezen opzigte niets, en de kennis der visch-fauna van Timor is door mijne nasporingen meer dan verdubbeld. Volgend overzigt toont aan den tegenwoordigen stand der kennis van de vischfauna van genoemde eilanden.

Overzigt der thans bekende vischsoorten van de Kleine Soenda-eilanden.

Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
1. Apogon hyalosoma Blkr. = Ap. thermalis Blkr. (nec CV.).		1			
2. „ multitaeniatus Ehr.		1			
3. „ melas Blkr.		1			
4. „ cyanosoma Blkr.				1	
5. „ novemfasciatus CV. = Ap. balinensis Blkr.	1		1		1
6. „ cyanotaenia Blkr.				1	
7. „ chrysosoma Blkr.					1
8. „ timorensis Blkr.					1
9. „ roseipinnis CV.				1	
10. Apogonichthys perdix Blkr.			1		
11. Cheilodipterus quinquelineatus CV.				1	
12. Ambassis nalua CV.		1			
13. „ Dussumieri CV.					1
14. Diploprion bifasciatum K. v. H.					1
15. Grammistes orientalis Bl.			1		
16. Serranus spilurus CV.			1		
17. „ marginalis CV.			1		
18. „ alboguttatus CV.			1	1	
19. „ merra CV.					1
20. „ guttatus CV. = S. cyanostigmatoïdes Blkr.				1	
21. „ crapao CV.					1
22. „ pardalis Blkr.		1	1		
23. Mesoprion fulviflamma Blkr.					1
24. „ unimaculatus QG.			1		
25. „ janthinurus Blkr.					1
26. „ marginatus Blkr.					1
27. „ janthinuropterus Blkr.					1
28. „ immaculatus CV.		1			
29. „ Calveti Blkr.					1
30. Cirrhites graphidopterus Blkr.			1		
31. „ aprinus CV.					1
32. Dules rupestris CV.					1
33. Therapon servus CV.					1
34. „ theraps CV.				1	
35. „ Cuvieri Blkr.					1
36. Holocentrum orientale CV.				1	
37. „ diadema CV.			1		1
38. „ cornutum Blkr.			1		
39. „ sammara CV.		1	1		
40. Percis cylindrica CV.			1		1
41. Sphyraena jello CV.					1
42. „ obtusata CV.					1
43. Polynemus plebejus Brouss.					1
44. Sillago malabarica Cuv. = Sillago acuta CV.					1
Transport . . .	1	7	13	8	22

Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
Per transport . . .	1	7	13	8	22
45. Upeneoïdes bivittatus Blkr.					1
46. Platycephalus timoriensis CV.					1
47. Scorpaena polyprion Blkr.	1				
48. „ bandanensis Blkr.					1
49. Pterois volitans CV.		1			1
50. „ brachypterus CV.				1	
51. „ zebra CV.					1
52. „ antennata CV.				1	
53. Apistus Zollingeri Blkr.		1			
54. „ marmoratus CV.					1
55. Pristipoma hasta CV.	1	1			
56. „ nageb Rüpp.		1			
57. Diagramma polytaenia Blkr.				1	
58. „ orientale CV,	1				
59. Scolopsides cancellatus CV.					1
60. „ lineatus QG.?				1	
61. „ lycogenis CV.		1			
62. Heterognathodon bifasciatus Blkr.		1			1
63. „ Hellmuthii Blkr.				1	
64. Dentex hexodon QG.					1
65. Lethrinus opercularis CV.					1
66. „ xanthotaenia Blkr.					1
67. Caesio coerulaureus Lacép.				1	
68. Gerres oyena CV.					1
69. „ kapas Blkr.					1
70. Chaetodon ocellatus Bl.					1
71. „ octofasciatus Bl.		1			
72. „ lineolatus QG.			1		
73. „ virescens CV.			1	1	1
74. „ vittatus Bl. Schn.			1	1	
75. „ vagabundus Bl.		1			
76. „ selene Blkr.				1	
77. „ princeps CV.		1			
78. „ unimaculatus Bl.				1	
79. „ dorsalis Rwdt.			1		
80. „ auriga Forsk.			1		1
81. „ baronessa CV.			1		
82. „ ephippium CV.			1		
83. Heniochus macrolepidotus CV.		1		1	
84. „ melanistion Blkr.			1		
85. Holacanthus bicolor Bl.			1	1	
86. „ melanosoma Blkr.				1	
87. „ semicirculatus CV.					1
88. „ leucopleura Blkr.			1	1	
89. „ Vrolikii Blkr.			1		
90. „ dux Lacép.			1		
91. Platax vespertilio Rüpp.				1	
92. „ teira CV.		1			
Transport . . .	4	18	25	23	39

	Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
	Per transport . . .	4	18	25	23	39
93.	Platax punctulatus CV.					1
94.	Pimelepterus altipinnis CV.				1	
95.	Pempheris molucca CV.					1
96.	„ oualensis CV.					1
97.	Toxotes jaculator CV.		1			
98.	Megalaspis Rottleri Blkr.	1				
99.	Selar Hasseltii Blkr.	1				
100.	„ Kuhlii Blkr.	1				
101.	Carangoïdes atropus Blkr.	1				
102.	„ blepharis Blkr.					1
103.	„ gallichthys Blkr.	1				
104.	Caranx Forsteri CV.					1
105.	„ ekala CV.		1			
106.	Seriola tapeinometopon Blkr.				1	
107.	Equula gomorah CV.		1			
108.	„ filigera CV.					1
109.	„ oblonga CV.					1
110.	Amphacanthus scaroïdes Blkr.					1
111.	„ dorsalis CV.					1
112.	„ margaritiferus CV.=A. dorsalis CV.?		1			
113.	„ doliatus CV.					1
114.	„ nebulosus CV.					1
115.	Acanthurus matoïdes CV.					1
116.	„ scopas CV.			1	1	
117.	„ melanurus CV.					1
118.	„ strigosus Benn.			1		
119.	„ hypselopterus Blkr.			1		
120.	„ hepatus Bl. Schn.			1		
121.	Priodon annularis CV.					1
122.	Mugil labiosus CV.					1
123.	„ Dussumieri CV.		1			
124.	„ parsia Ham. Buch.?					1
125.	„ borneënsis Blkr.					1
126.	Atherina bimanensis Blkr.		1			
127.	„ lacunosa Forst.					1
128.	Petroskirtes solorensis Blkr.				1	
129.	Salarias quadripinnis CV.	1		1		1
130.	„ Forsteri CV.			1		1
131.	„ sumatranus Blkr.			1		1
132.	Opistognathus solorensis Blkr.				1	
133.	Gobius Goldmanni Blkr.					1
134.	„ petrophilus Blkr.					1
135.	„ quinquestrigatus CV.		1		1	
136.	„ erythrophaios Blkr.		1			
137.	„ nox Blkr.				1	
138.	„ periophthalmoïdes Blkr.					1
139.	„ phalaena CV.			1		1
140.	Trypauchen vagina CV.	1				
	Transport . . .	11	26	33	30	64

	Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
	Per transport . . .	11	26	33	30	61
141.	Periophthalmus Koelreuteri Bl. Schn.			1		
142.	„ Freycineti CV.					1
143.	Antennarius raninus Cant.				1	
144.	„ nesogallicus CV.			1	1	
145.	„ horridus Blkr.			1	1	
146.	„ leucosoma Blkr.			1		
147.	Plesiops coeruleolineatus Rüpp. = Pl. melas Blkr.	1			1	1
148.	Pseudochromis fuscus Müll. Trosch.			1		
149.	Cichlops Hellmuthii Blkr.			1		
150.	Amphiprion chrysargurus Richds.			1	1	
151.	Premnas biaculeatus Blkr.				1	
152.	Pomacentrus vanicolensis CV. = Pristotis fuscus Blkr.	1	1			
153.	„ katunko Blkr.					1
154.	„ trifasciatus Blkr., Pristotis trifasciatus Blkr.		1			
155.	„ moluccensis Blkr.				1	
156.	„ violascens Blkr. = Pristotis violascens Blkr.		1			
157.	„ pavoninus Blkr.				1	
158.	„ bifasciatus Blkr.			1		
159.	„ emarginatus CV.			1		
160.	„ melanopterus Blkr.			1		
161.	„ fasciatus CV.		1			
162.	„ littoralis K. v. H.				1	1
163.	Dascyllus melanurus Blkr.		1	1		
164.	„ aruanus CV.		1		1	1
165.	Glyphisodon bengalensis CV.		1			
166.	„ rahti CV.			1		
167.	„ trifasciatus Blkr.			1		
168.	„ xanthurus Blkr.			1		
169.	„ melas K. v. H.				1	
170.	„ phaiosoma Blkr.	1				
171.	„ balinensis Blkr.	1				
172.	„ unimaculatus CV.					1
173.	„ azureus QG.					1
174.	„ uniocellatus QG.					1
175.	Heliases frenatus CV. = H. lepisurus Blkr. (nec CV.)		1			
176.	„ xanthochir Blkr.			1		
177.	„ frenatus CV.			1		
178.	Labrichthys cyanotaenia Blkr.			1		
179.	Julis (Halichoeres) mola Cuv. = J. (H.) notophthalmus Blkr.	1				
180.	„ („) timorensis Blkr.					1
181.	„ („) kawarin.					1
182.	„ („) Harloffii Blkr.			1		
183.	„ („) dieschismenacanthoïdes Blkr.					1
184.	„ („) Hoevenii Blkr.				1	
185.	„ („) melanurus Blkr.				1	
	Transport . . .	16	31	51	13	75

Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
Per transport . . .	16	34	51	43	75
186. Julis (Halichoeres) modestus Blkr.		1			
187. „ („) Schwarzii Blkr.	1				1
188. „ („) solorensis Blkr.				1	
189. „ („) elegans K. v. H.			1	1	
190. „ („) miniatus K. v. H.	1			1	1
191. „ („) spilurus Blkr.			1		
192. „ („) podostigma Blkr.			1		
193. „ („) binotopsis Blkr.	1				1
194. „ („) phekadopleura Blkr.	1				
195. „ („) interruptus Blkr.				1	1
196. „ („) pardaleocephalus Blkr.	1				
197. „ („) hortulanus CV.			1		
198. „ (Julis) lunaris CV.			1	1	
199. „ („) dorsalis QG.			1		
200. Cirrhilabrus solorensis Blkr.				1	
201. Novacula cephalotaenia Blkr.			1		
202. Cheilinus fasciatus CV.			1		
203. „ ceramensis Blkr.				1	1
204. „ oxycephalus Blkr.			1		
205. Scarus naevius CV.					1
206. „ sumbawensis Blkr.		1			
207. „ balinensis Blkr.	1				
208. Plotosus macrocephalus CV.					1
209. Belone cylindrica Blkr.				1	
210. Hemiramphus fasciatus Blkr.				1	
211. „ Dussumieri CV.					1
212. Harengula moluccensis Blkr.					1
213. Meletta Schrammii Blkr.	1				
214. Alausa melanurus CV.	1				
215. „ brevis Blkr.		1			
216. Engraulis encrasicholoïdes Blkr.					1
217. „ Russellii Blkr.	1				
218. Saurida nebulosa CV.			1	1	1
219. Astronesthes chrysophekadion Blkr.	1				
220. Rhombus sumatranus Blkr.			1		
221. Synaptura marmorata Blkr.				1	
222. Plagusia melanopterus Blkr.	1				
223. Oxybelus Homei Richds.					1
224. Muraena Troschelii Blkr.	1				
225. „ micropterus Blkr.			1		
226. „ colubrina Richards.			1		
227. „ florisiana Blkr.			1		
228. Tetraödon trichodermatoïdes Blkr.			1		
229. „ calamaroïdes Blkr.			1		
230. „ laterna Richds.				1	1
231. „ meleagris Soland.				1	
232. „ papua Blkr.		1		1	1
233. „ margaritatus Rüpp.				1	
Transport . . .	28	38	67	58	89

Nomina systematica.	Bali.	Sumbawa.	Floris.	Solor.	Timor.
Per transport . . .	28	38	67	58	89
234. Tetraödon Valentini Blkr.				1	
235. Diodon punctatus Cuv.			1		
236. „ orbicularis Bl.				1	
237. Balistes aculeatus Bl.			1	1	
238. „ senticosus Richds.				1	
239. „ praslinus Lacép.				1	
240. „ chrysospilos Blkr.				1	
241. „ lineatus Bl. Schn.			1	1	
242. „ armatus Lacép.				1	
243. „ stellatus Lacép.			1		
244. „ conspicillum Bl. Schn.				1	
245. Monacanthus tomentosus Cuv.			1		
246. „ melanocephalus Blkr.				1	
247. „ Houttuyni Blkr.			1		
248. Alutarius laevis Cuv.				1	
249. Ostracion cornutus L.	1	1		1	
250. „ cubicus Bl.		1	1		
251. „ rhinorhynchos Blkr.				1	
252. „ solorensis Blkr.			1	1	
253. „ tesserula Cant.				1	
254. Syngnathus haematopterus Blkr.			1		
255. Solegnathus Blochii Blkr.				1	
256. Hippocampus kuda Blkr.					1
257. „ polytaenia Blkr.			1		
258. Pegasus draconis L.			1		
259. Scyllium maculatum Gr.			1		
260. Carcharias (Prionodon) melanopterus QG.					1
261. Taeniura lymma MH.					1
Totaal . . .	29	40	79	74	92

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOÏDEI.

Apogonichthys Blkr.

Pinnae dorsales 2 distantes alepidotae; ventrales thoracicae, caudalis integra. Dentes setacei maxillis, vomerini et palatini. Praeoperculum edentulum, non emarginatum, intra marginem cristatum. Squamae magnae deciduae. Membrana branchiostega radiis 7. Spinae anales 2.

Aanm. Dit geslacht staat in verwantschap tusschen Apogon en Pomatomus Cuv., doch heeft de meeste overeenkomst met Apogon, zoodat de reeds daarvan bekende soorten zelfs onder Apogon beschreven zijn (Apogon auritus CV. = Apogon punctulatus Rüpp., Apogon amblyuropterus Blkr. olim en Apogon glaga Blkr. olim, Apogonichthijs carinatus Blkr. = Apogon carinatus CV.) Twee voorname kenmerken echter komen mij voor regt te geven, om deze soorten onder een eigen geslacht te brengen, het ongetand zijn namelijk van het voorkieuwdeksel en het bolle of afgeknotte der staartvin. Door het ongetande preoperkel nadert het tot Pomatomus, doch behalve dat bij dit geslacht de staartvin sterk uitgesneden is, zijn er de rugvinnen en aarsvin schubbig en is het vooroperkel sterk uitgerand, zijn er van de tanden in het gehemelte slechts de ploegbeenstanden aanwezig en is ook de habitus des geheelen ligchaams anders.

Apogonichthys perdix Blkr.

Apogonichth. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite 3 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ ad $1\frac{1}{5}$ in ejus longitudine; ocu-

lis diametro 3 in longitudine capitis, diametro ½ fere distantibus; linea rostro-dorsali fronte declivi rectiuscula, rostro convexa; orbita inferne postice scabriuscula; osse suborbitali, crista praeoperculi intramarginali osseque suprascapulari edentulis; maxilla superiore maxilla inferiore paulo breviore sub oculi margine posteriore desinente; dentibus maxillis pluriseriatis parvis subaequalibus, vomerinis in thurmam ^ formem, palatinis utroque latere in vittam gracillimam vix conspicuam dispositis; praeoperculo rotundato margine plus minusve undulato; operculo spina debili; linea dorsali linea ventrali convexiore; squamis lateribus 20 p. m. in serie longitudinali, 8 vel 9 in serie transversali; linea laterali antice tubulis simplicibus notata postice inconspicua; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa vix humiliore spinis validis 3ª et 4ª ceteris longioribus corpore minus duplo humilioribus; dorsali radiosa obtusa convexa corpore multo humiliore spina radio 1° minus duplo breviore; pectoralibus obtusis rotundatis, ventralibus acutis et caudali obtusa convexa 5 circiter in longitudine corporis; anali obtusa convexa dorsali radiosa non humiliore; corpore aurantiaco maculis et nebulis aurantiaco-fuscis ubique variegato, fusco genis operculisque profundiore; pinna dorsali spinosa violacea; pinnis ceteris aurantiaco-roseis, dorsali 2ª, ventralibus, anali caudalique spinis et radiis aurantiaco-fusco variegatis.

B. 7. D. 7 — 1/9. P. 2/11. V. 1/5. A. 2/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Larantuka, Floris insulae, in mari.

Longitudo speciminis unici 47'''.

Aanm. Deze Apogonichthys is zeer gemakkelijk te herkennen aan hare patrysachtige kleurteekening.

Serranus spilurus CV. Poiss. IX p. 320.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine 3⅘ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite obtusiusculo 3⅓ ad 3¼ in longitudine corporis; altitudine capitis 1¼ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4½ ad 4⅔ in longitudine capitis; linea rostro-frontali valde declivi rectiuscula; rostro ex parte squamato; maxilla superiore alepidota maxilla inferiore breviore post oculum desinente, dentibus pluriseriatis serie externa conicis seriebus internis setaceis antice subulatis in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 magnis; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis serie interna longioribus, antice caninis 2 mediocribus; praeoperculo rotundato margine posteriore denticulis plus quam 40 parvis aequalibus conspicuis armato; suboperculo edentulo; interoperculo margine posteriore superne denticulis parcis serrato; operculo spinis 3, media superiore et inferiore longiore; dorso elevato valde convexo; ventre rectiusculo; squamis ciliatis, lateribus 65 p. m. in serie longitudinali; linea laterali valde curvata sub spinis 6ª, 7ª et 8ª lineae dorsi approximata; pinnis dorsali et anali radiosis rotundatis, dorsali spinosa

dorsali radiosa humiliore spinis 5 vel 6 posticis subaequalibus corpore triplo circiter humilioribus; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{5}$ ad $4\frac{1}{6}$, ventralibus obtusis rotundatis 6 circiter, caudali obtusa rotundata $5\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali spina media spina 1ª et spina 3ª longiore et crassiore corpore minus triplo humiliore; colore corpore superne aurantiaco-fusco inferne roseo; dorso lateribusque maculis numerosis sparsis coeruleis; capite dorsoque antice punctis numerosis sparsis profunde fuscis; cauda superne macula magna fusco-nigra; pinnis aurantiaco-fuscis irregulariter coeruleo maculatis et dorsali spinosa excepta margines versus fuscis; caudali postice fascia intramarginali nigra.

B. 7. D. 9/14 vel 9/15. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Mérou a queue tachetée* CV. Poiss. IX p. 320.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 126‴.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan hare zwarte vlek op den rug van den staart en hare 9 rugdoornen. De kleuren zijn in de groote Histoire naturelle des Poissons eenigzins anders beschreven. De lichte vlekken zijn niet geel, zooals daar is aangegeven, maar blaauw. De soort was tot nog toe slechts bekend van Mauritius.

CHAETODONTOÏDEI.

Chaetodon lineolatus QG. CV. Poiss. VII p. 31.

Chaetod. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{5}$ in longitudine corporis; capite valde acuto $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali capite valde concava nucha convexa lineae rostro-ventrali longitudine aequali vel subaequali; rostro acuto squamoso; praeoperculo edentulo; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali obtusis rotundatis, dorsali obtusangula, dorsali spinosa spinis posterioribus subaequalibus spinis ceteris longioribus; pectoralibus acutiuscule rotundatis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis 5 et paulo, caudali extensa convexiuscula 6 circiter in longitudine corporis; colore corpore griseo-flavo; fascia oculari oculo latiore violaceo-nigra nucham versus adscendente et nucha et fronte cum fascia lateris oppositi unita, nucham inter et frontem macula triangulari flava; rostro superne et labio superiore nigricantibus; lateribus vittis transversis 18 vel 19 nigricante-violaceis parum obliquis; dorso postice fascia lata semilunari nigra basi dorsalis spinosae incipiente et basin a-

nalis mediam versus descendente; dorso insuper curvatura hujus fasciae fascia lata pulcherrime flava vittis dorsi transversis percursa; pinnis pectoralibus flavis, ventralibus flavescentibus, dorsali, anali caudalique aurantiaco-flavis; dorsali radiosa media vittis 2 longitudinalibus superiore graciliore nigricante-violacea; anali violascente marginata; caudali marginem posteriorem versus fascia gracili transversa violacea antice et postice nigro limbata.

B. 6. D. 12/27 vel 12/28. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/22 vel 3/23. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Chétodon linéolé* CV. Poiss. VII p. 31.
Chaetodon lunatus Ehr. CV. Poiss. VII p. 43. Rüpp. N. Wirb. Faun. Abyss. F. R. M. p. 30 tab. 9 fig. 3.
Chétodon luna CV. ibid.
Mochhella Arab.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 174'''.

Aanm. De afbeelding van den heer Rüppell beantwoordt zeer goed aan mijn voorwerp, doch heeft het ligchaam een weinig slanker en mist de bandjes midden over de rugvin. Overigens is er de plaatsing en gedaante der banden volkomen dezelfde. De heer Rüppell beweert, dat *Chaetodon semilarvatus* Ehr. den jeugdigen toestand van *Chaetodon lunatus* Ehr. zou daarstellen, welke bewering mij voorkomt nog allezins bevestiging te verdienen en voor alsnog niet aannemelijk te zijn. De kleuren en hare verdeeling over het ligchaam worden van *Chaetodon semilarvatus* aanmerkelijk anders opgegeven en men houde in het oog, dat de kleuren bij de soorten van Chaetodon volstrekt niet aan zoo groote wijziging naar de leeftijden bloot staan, als bij vele andere visschen het geval is. De bovenbeschrevene soort was tot nog toe slechts bekend van Mauritius en de Roode zee. Eene na aan haar verwante soort van Ternate is door mij beschreven in het 4e deel van het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië onder den naam van *Chaetodon oxycephalus*.

Chaetodon ephippium CV. Poiss. VII p. 61 tab. 174. Lesson Voy. Coq. Zoöl. II p. 174 Poiss. tab. 29 fig. 1. Blkr. Vierde Bijdr. ichth. Amb. in Nat. Tijdschr. N. Ind. V p. 337.

Variet. Regione rostro-ventrali pulchre aurantiaco-flava, fascia oculari nigra flavo limbata superne nucham inferne interoperculum attingente, filo dorsali nullo, pinna anali non vittata, cauda fascia transversa fusca.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 72'''.

Aanm. Niettegenstaande de afwijkingen in kleurteekening van *Chaetodon ephippium*, zooals ik die ter bovenaangehaalde plaatse beschreef naar een voorwerp van 150''', houd ik onderwerpelijk kleiner voorwerp voor dezelfde soort, daar zij in habitus en de eigenaardige groote zwarte rugvlek geheel overeenkomt. Eene vergelijking van meerdere voorwerpen van verschillende grootte zal noodig zijn, om te kunnen beslissen of de verschillen in de kleurteekening toe te schrijven zijn aan verschil in leeftijd of sekse of wel tot eene vaste verscheidenheid behooren.

TEUTHIDES.

Acanthurus hepatus Bl, Schn. Syst. posth. p. 211. CV. Poiss. X p. 154. tab. Bushn. Natural. Librar. Ichth. II p. 147 tab. 19.

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{1}{3}$ in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{3}{4}$ in longitudine corporis, vix altiore quam longo; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitis; lineis rostro-frontali et interoculari convexis; rostro obtuso; osse suborbitali oculi diametro plus duplo altiore; dentibus maxilla superiore utroque latere denticulatis p. m. 12, maxilla inferiore apice tri-ad quinquedentatis p. m. 16; praeoperculo obtusangulo angulo rotundato; operculo non, osse scapulari parum striatis; cute granulis spinulosis parvis conspicuis confertis sessilibus scabra, granulis rostro majoribus laminaeformibus pentagonis, hexagonis et rotundis stellatim rugosis; linea laterali parum conspicua; cauda spina oculo longiore; pin-

nis dorsali et anali postice humilibus angulatis; dorsali spinosa dorsali radiosa paulo altiore spinis 7 posterioribus subaequalibus corpore triplo circiter humilioribus; pectoralibus acutis $4\frac{3}{4}$ circiter, ventralibus acutis spina crassa radiis non breviore 9 circiter, caudali extensa convexiuscula angulis acuta 6 fere in longitudine corporis; colore corpore griseo-coeruleo ventre plus minusve flavescente; dorso maxima parte nigro, magnam laterum partem et antice maculam magnam oblongam capite non breviorem amplectente, superne antice in fasciam curvatam oculum attingentem, postice in fascias 2 caudalis apices superiorem et inferiorem attingentes producto; cauda pinnaque caudali flavis, flavo figuram trigonam referente apice trigoni ante spinam caudalem porrecto; pinnis dorsali et anali margaritaceis aurantiaco nebulatis basin et marginem liberum versus violascentibus; pectoralibus violascentibus radiis anterioribus 1° excepto flavis; ventralibus margaritaceo-roseis radiis flavis.

B 5. D. 9/20. P. 2/15. V. 1/5. A. 3/19 vel 3/20. C. 16 et lat. brev.

Synon. *Ikan Biroe langit matanja* v. *Visch met het hemelsblaeuw oog* Valent. Ind. Amb. III p. 473 fig. 404.

Purpre Kroonvisch Valent. ibid. p. 472 No. 402.

Hepatus Gronov. No. 353.

Chaetodon coerulescens dorso nigro; cauda fere aequali, ex albido et nigro varia; aculeo ad caudam utrinque uno versus caput directo Seb. Thesaur. III p. 104 tab. 33 fig. 3.

Theuthis hepatus L. Gm. Syst. Nat. ed. 13ª I p. 1362.

Acanthurus theuthis Lacép. Poiss. IV p. 549, 553.

Acanthure theutis Lacép. ibid. IV p. 548.

Acanthure hépate CV. Poiss. X p. 134, tab.

Yellow bellied Acanthurus Bushn. Natur. Librar. Ichth. II p. 147 tab. 19.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 162'''.

Aanm. In de groote Histoire naturelle des Poissons is Renard's *Groot Eilander* (Poiss. Mol. II tab. 12 fig. 55) verkeerdelijk tot *Acanthurus hepatus* gebragt, terwijl later in hetzelfde werk dezelfde soort, zoo als juist is, tot *Acanthurus humeralis* CV. is teruggebragt. De buikvinnen hebben elke 5 stralen, doch men ontwaart er zonder dissektie slechts 2 of 3, vermits zij gedeeltelijk elkander bedekken. Gedeeltelijk ook zijn de achterste stralen doornachtig, als wilden zij een' doorn vormen, even als de achterste straal bij Amphacanthus.

Acanthurus hypselopterus Blkr.

Acanth. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 4 circiter in ejus altitudine; capite rostro acuto $4\frac{3}{5}$ circiter in longitudine corporis, paulo altiore quam longo; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis; linea rostro-frontali concava; linea interoculari convexiuscula; sulco praeoperculari trigono conspicuo; osse suborbitali oculi diametro altiore; dentibus maxilla superiore utroque latere denticulatis p. m. 14, maxilla inferiore apice tri-ad quinquedentatis p. m. 16; praeoperculo valde obtusangulo; operculo vix, osse scapulari valde striatis; cute granulis spinuliferis minutissimis confertissimis scabra, granulis rostro parcioribus; cauda spina oculo breviore; linea laterali simplice valde conspicua; pinnis dorsali et anali maxime elevatis, parte radiosa parte spinosa multo altioribus rotundatis; dorsali corpore altiore spina postica spinis ceteris longiore corpore humiliore; anali corpore multo humiliore; pectoralibus acutis 4 circiter, ventralibus acutis 6 circiter, caudali extensa convexa angulis acuta 5 circiter in longitudine corporis; corpore nigro-violaceo, rostro fuscescente-violaceo coeruleo punctato; fasciis corpore 6 transversis flavis coeruleo limbatis, fascia 1ª praeoperculari, 2ª nucho-operculo-ventrali, ceteris dorso-analibus; pinnis dorsali, anali ventralibusque nigricante-violaceis, pectoralibus violaceis, caudali fuscescente-aurantiaca basi flava.

B. 5. D. 4/31 vel 4/32. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/25. C. 16 et lat. brev.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 139'''.

Aanm. Deze sierlijke soort herinnert door hare vormen *Acanthurus velifer* Bl. doch is daarvan gemakkelijk te onderkennen aan hare nog hoogere rugvin en geheel andere kleurteekening. De *Ikan Kipas djantan* van Valentijn (Ind. Amb. III fig. 449) of de *Courkipas* van Renard (Poiss. Mol. I tab. 19 No. 107), welke in het groote vischwerk tot *Acanthurus velifer* Bl. gebragt is, komt mij voor eene eigene soort te zijn, welke nader aan de onderwerpelijke verwant is dan aan *Acanthurus velifer* Bl., doch slechts twee dwarsche ligchaamsbanden heeft en de rug- en aarsvin overlangs geband. Ik stel voor deze soort te noemen *Acanthurus kipas*.

PEDICULATI.

Antennarius leucosoma Blkr.

Antenn. corpore ovali compresso, altitudine 2½ circiter in ejus longitudine, latitudine 2½ circiter in ejus altitudine; oculis diametro 5 circiter in longitudine maxillae superioris; rictu subverticali postrorsum descendente; dentibus intermaxillaribus et inframaxillaribus pluriseriatis gracilibus acutis subaequalibus; vomero-palatinis 2- vel 3- seriatis, in thurmas 4 oblongas arcum efficientes dispositis, thurmis spatio glabro a se invicem remotis; lingua antice membrana libera lanceolata acute producta; apertura branchiali rotunda oculo majore; cute toto corpore spinulis minimis confertis oculo nudo vix conspicuis scabra; capite superne dorsoque antice tuberculis aliquot osseis parvis longitudinaliter seriatis; fimbriis cutaneis conspicuis nullis; radio rostro libero tuberculo scabriusculo apice rostri inserto 5 circiter in longitudine corporis apice fimbriato; pinna dorsali spinosa spina 1ª sublibera obtusa maxime antrorsum flexili, spina 2ª spina 1ª multo minus duplo, maxilla superiore non longiore, membrana lata antrorsum flexili; dorsali radiosa analique rotundatis altitudine subaequalibus, dorsali anali plus duplo longiore; caudali rotundata 4 circiter in longitudine corporis; ventralibus maxilla superiore vix brevioribus; corpore pinnisque margaritaceis vel albidis, punctis numerosis sat confertis fuscescente-violaceis notatis, maculis fuscescente-violaceis insuper majoribus rotundis corpore 3, media pinna pectorali, dorso caudae et membrana spinae dorsalis 2ªᵉ unica, dorsali radiosa 4 vel 5 macula basin posteriorem versus maculis ceteris in seriem longitudinalem dispositis majore, caudali 4 macula basi superiore maculis ceteris in seriem transversam dispositis majore: fascia corpore insuper transversa irregulari fuscescente-violacea a dorso ante initium dorsalis radiosae axillas versus descendente; spina dorsali 1ª ejusque membrana superne fuscescente-violaceis.

B. 6. D. 2 — 12 (3 post. fiss.). P. 10 (simpl.). V. 5 (simpl.) A. 6 (omn. fiss.). C. 9 (omn. fiss.).

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 56'''.

Aanm. Deze soort is gemakkelijk herkenbaar aan haar wit of parelkleurig ligchaam, aan de violetachtige zeer kleine vlekjes waarmede ligchaam en vinnen geteekend zijn, en voorts aan het aantal en de plaatsing der grootere ronde vlekken op ligchaam en vinnen.

PSEUDOCHROMIDES.

Cichlops Hellmuthii Blkr.

Cichl. corpore oblongo compresso, altitudine 4 fere in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4¼ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis 1⅕ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3⅔ circiter in longitudine capitis; rostro obtuso oculo breviore; osse suborbitali oculi diametro multo humiliore; maxilla superiore 2½ circiter in longitudine capitis, sub oculo desinente; maxilla inferiore paulo prominente; rictu valde obliquo; dentibus maxilla superiore pluriseriatis serie externa conicis majoribus antice caninis 2 magnis, maxilla inferiore antice biseriatis lateribus uniseriatis, antice serie externa caninis 2 magnis, lateribus inaequalibus caninoïdeis; dentibus vomerinis et palatinis parvis, vomerinis in vittam subsemilunarem, palatinis vix conspicuis utroque latere in thurmam minimam a dentibus vormerinis remotam dipositis; maxillis, rostro mentoque alepidotis; fronte, vertice ossibusque opercularibus totis squamosis anacanthis; praeoperculo margine rotundato membranaceo crenulato; squamis ciliatis, lateribus 60 p. m. in serie longitudinali; linea laterali tubulis simplicibus notata sub radio dorsali 18° circiter interrupta, sub radio 16° vel 17° reïncipiente; pinnis, ventralibus exceptis, basi squamosis; dorsali ante radicem pectoralis incipiente, postice acuta, radio longissimo 1½ circiter in altitudine corporis, radiis anticis radiis posticis longissimis duplo vel plus duplo brevioribus; pectoralibus obtusis rotundatis, ventralibus acutis et caudali obtusa rotundata 5 et paulo in longitudine corporis; anali postice acuta dorsali non vel vix humiliore; colore corpore superne fuscescente-rubro, inferne dilute rubro; rostro praeoperculoque vittis pluribus obliquis coeruleis; oculo vitta coerulea cincta; nucha dorsoque antice maculis parvis numerosis coeruleis; pinnis imparibus violascentibus; dorsali dimidio anteriore punctis numerosis rubris vel violaceis dimidio posteriore ut et anali vittulis rubris vel violaceis brevibus in series plures obliquas dispositis notatis; pectoralibus ventralibusque rubris, pectorali basi immaculata.

B. 6. D. 2/25 vel 2/26. P. 2/16 V. 1/5. A. 3/14 vel 3/15. C. 17 et lat. brev.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 119‴.

Aanm. Deze soort is zeer na verwant aan *Cichlops spilopterus* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. V p. 168) van Makassar, doch behalve eenige ligte verschillen in de afmetingen, welke minder op een soortelijk verschil duiden, heeft *Cichlops*

spilopterus de achterhelft des ligchaams veel donkerder dan de voorhelft, de vertikale vinnen donker violet, de aarsvin ongevlekt en eene donkere vlek boven aan de basis der borstvin. Niettegenstaande deze afwijkingen in de kleurteekening zou het toch wel kunnen zijn, dat beide tot eene zelfde soort behooren, wat echter eerst beslist zal kunnen worden, nadat meerdere voorwerpen van verschillenden leeftijd zullen onderzocht zijn.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Pomacentrus bifasciatus Blkr.

Pomac. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{3}{4}$ ad $2\frac{4}{5}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtusiusculo convexo 4 fere in longitudine corporis, aeque alto circiter ac longo; oculis diametro $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali convexa; osse suborbitali sub oculo oculi diametro triplo circiter humiliore, non emarginato, edentulo; dentibus maxillis acutiusculis maxilla superiore p. m. 22, maxilla inferiore p. m. 18; praeoperculo rectangulo angulo rotundato, margine posteriore dentibus valde conspicuis; operculo postice spinulis 2 planis obtusis; linea laterali sub anteriore dimidio pinnae dorsalis radiosae interrupta; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa spinis posterioribus subaequalibus spinis anterioribus longioribus, membrana interspinali parum emarginata; dorsali radiosa obtusa rotundata parte spinosa paulo altiore; pectoralibus obtusis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis radio 1o producto $3\frac{2}{3}$, caudali emarginata lobis obtusis rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusa rotundata; colore corpore flavescente, ventre margaritaceo, cauda aurantiaco; nucha fascia transversa violaceo-nigra opercula versus descendente; dorso sub spinis dorsalibus posterioribus fascia lata transversa violaceo-nigra pinna dorsali adscendente et sub linea laterali diffuse pinnam analem versus descendente; osse suborbitali vitta curvata coerulea; pinnis flavis vel aurantiacis.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 43‴.

Aanm. Deze soort is kenbaar aan haar ongetand onderoogkuilsbeen, geelachtige kleur van ligchaam en vinnen en voornamelijk aan de twee violet-zwarte dwarsche banden van den nek en tusschen de rug- en aarsvin.

LABROÏDEI CYCLOÏDEI.

LABRICHTHYS Blkr.

Dentes maxillares uniseriati conici, utraque maxilla antice caninis curvatis maxillaque superiore angulo oris canino prominente. Caput, regione oculo-maxillari excepta, totum squamosum. Maxilla superior non protractilis. Praeoperculum edentulum ubique squamosum. Linea lateralis continua. Pinnae verticales squamosae. Membrana branchiostega radiis 5. Spinae dorsales 9.

Aanm. Dit geslacht staat in verwantschap tusschen *Labroïdes* Blkr., *Labrus* Cuv., *Clepticus* CV. en *Julis* CV. Van *Labroïdes* verschilt het door de afwezigheid van de veelreijige borstelvormige tanden in de kaken; van *Clepticus*, door het niet uitstrekbare van de bovenkaak en de afwezigheid van preoperkeltandjes; van *Julis*, door het geheel beschubt zijn der wangen; en van *Labrus*, door de beschubte vinnen, geheel beschubt preoperkel, mondhoekstanden, weinig talrijke rugdoornen en habitus, welke laatste meer heeft van dien van *Clepticus.* Bij enkele soorten van Labrus zijn ook wel mondhoekstanden aanwezig en de rugdoornen even weinig talrijk, maar de vinnen zijn er schubloos en de preoperkelrand evenzoo, terwijl er de habitus die van Labrus is. *Labrus poecilopleura* CV. van Nieuw Zeeland, welke ik slechts uit de beschrijving in het groote vischwerk ken, zou wel tot *Labrichthys* kunnen behooren, te oordeelen naar hare hoektanden, kleinen bek en 9 rugdoornen, doch van de verhouding der schubben op het preoperkel en de vinnen zie ik daar geen gewag gemaakt, zoodat ik hieromtrent slechts kan gissen. *Labrus Gaïji* CV. van het eiland Juan Fernandez, insgelijks eene soort met 9 rugdoornen, behoort, naar de fraaije afbeelding in de Historia de Chile te oordeelen, geheel tot Labrus CV.

Labrichthys cyanotaenia Blkr.

Labrichth. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{3}{4}$ cir-

citer in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali rostro inferne concaviuscula fronte convexa; labiis latis carnosis; maxillis aequalibus, superiore ante oculum desinente; rictu parvo; dentibus maxillis conicis acutis, maxilla superiore antice caninis 4 curvatis mediocribus et utroque latere dente unico magno prominente; maxilla inferiore antice caninis 2 curvatis et utroque latere dentibus 4 vel 5 conicis acutis postrorsum versus decrescentibus; squamis fronte, genis mentoque parvis squamis operculo multo minoribus; squamis corpore magnis, lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; linea laterali tubulis simplicibus notata; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spinis posterioribus spinis ceteris longioribus, parte radiosa postice acuta; pectoralibus obtusis 6 circiter, ventralibus acutissimis $3\frac{1}{3}$ ad $3\frac{2}{5}$ circiter, caudali obtusa rotundata $5\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali postice acuta; corpore umbrino-violaceo, vittis 15 p. m. longitudinalibus cephalo-caudalibus coeruleis; pinnis imparibus fuscescente-violaceis flavo marginatis, dorsali et anali vittis longitudinalibus frequenter interruptis coeruleis, caudali guttis coeruleis et dimidio posteriore vittis 2 vel 1 transversis semilunaribus coeruleis; pectoralibus basi nigricante-violaceis post basin aurantiacis dimidio posteriore violaceis; ventralibus nigricante-violaceis vittis longitudinalibus coeruleis.

B. 5. D. 9/11 vel 9/12. P. 1/12. V. 1/5. A. 3/10 vel 3/11. C. 15 et lat. brev.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 128‴.

Julis (*Halichoeres*) *podostigma* Blkr.

Jul. (Halich.) corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{2}{3}$ in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{5}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ ad 4 in longitudine capitis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula vel concaviuscula; labiis carnosis; maxillis subaequalibus, superiore ante oculum desinente; dentibus maxillis conicis acutis anticis 2 caninis mediocribus; maxilla superiore angulo oris dente prominente mediocri; squamis lateribus 27 p. m. in serie longitudinali; linea laterali tubulis plus minusve ramosis notata; pinnis dorsali et anali postice angulatis; dorsali spinosa dorsali radiosa paulo humiliore spinis posterioribus spinis anterioribus longioribus subaequalibus; pectoralibus acutiuscule rotundatis $5\frac{2}{3}$ ad $5\frac{3}{4}$, ventralibus acutis $6\frac{1}{3}$ ad $6\frac{2}{3}$, caudali obtusa convexa $5\frac{1}{4}$ ad $5\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; colore capite, corpore antice caudaque postice rubescente, corpore medio et postice violaceo; capite vittis rostro-oculari, suboculari, postoculari supraocularibusque rubris coeruleo marginatis; squamis corpore post basin pectoralis plurimis singu-

lis macula oblonga transversa nigricante-violacea et stria transversa coerulea; axilla superne macula nigra coerulea cincta; pinnis roseo-rubris vel dilute rubris, dorsali et anali vittis pluribus transversis obliquis nigricante-violaceis coeruleo limbatis, dorsali radiosa analique coeruleo marginatis; pectorali violascente basin versus pulchre flava, basi superne macula oblonga transversa nigra; ventrali media macula oblonga transversa nigra coeruleo cincta; caudali immaculata.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo 4 speciminum 82''' ad 110'''.

Aanm. Deze is de 47e soort van Julis van den Indischen Archipel mijner kollektie. Zij behoort tot de groep van Halichoeres met onbeschubte rug- en aarsvinnen, groote ligchaamsschubben, met de schubben der borstdriehoeken (de ruimte tusschen kop, borst- en buikvin) kleiner dan die der zijden en ongeband ligchaam. In bouw is zij verwant aan *Julis* (*Halichoeres*) *prosopeion* Blkr. Zij laat zich gemakkelijk onderkennen aan de sterke afscheiding van het violette en het oranjeroode des ligchaams en voorts aan de zwarte vlek midden op de buikvin.

Novacula cephalotaenia Blkr.

Novac. corpore oblongo compresso, altitudine 4⅖ circiter in ejus longitudine, latitudine 2½ fere in ejus altitudine; capite acuto 4½ fere in longitudine corporis; altitudine capitis 1⅕ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4½ circiter in longitudine capitis; linea rostro-frontali ante oculos concaviuscula; labiis latis carnosis; maxillis aequalibus superiore sub oculi limbo anteriore desinente; rictu mediocri; dentibus maxillis conicis acutis anticis 2 caninis curvatis; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali; capite toto fere alepidoto regione postoculari squamulis aliquot tantum; linea laterali sub dorsali radiosa posteriore interrupta singulis squamis tubulis parum ramosis vel subsimplicibus notata; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa humiliore spinis 2 anticis flexilibus spinis ceteris longioribus; dorsali radiosa analique postice angulatis angulo rotundatis; pectoralibus obtusis 6½ circiter, ventralibus acutiusculis 8 circiter, caudali obtusa convexa 6 et paulo in longitudine corporis; colore corpore fuscescente-violaceo; squamis plurimis vittula verticali rubra; capite postice vittis 4 profunde violaceis coeruleo limbatis, superiore nucho-oculari, 2a scapulo-oculari, 3a operculo-oculari, 4a praeoperculo-oculari; pinnis dorsa-

li et anali violaceis fasciis numerosis obliquis confertis profunde violaceis, dorsali spinam 1^m^ inter et 2^m^ et 2^m^ inter et 3^m^ macula magna profunde coerulea et ante maculam coeruleam gutta pulcherrime flava; axillis nigris; pectorali aurantiaca basi nigricante-violacea; ventrali nigra; caudali basi et postice aurantiaca medio nigricante-violacea coeruleo guttulata.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 1/13. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 149‴.

Aanm. Mijn eenig specimen heeft veel geleden, zoodat de opgegevene kleuren, vooral die der rug- en aarsvin, welke op meerdere plaatsen ingescheurd zijn, slechts der juistheid naderen. De soort is overigens gemakkelijk van de bekende soorten van Novacula te onderkennen aan haar violet ligchaam, aan de oog-operkelbanden enz. In habitus heeft zij, even als *Novacula julioïdes* Blkr., meer van eene Julis dan van eene Novacula, doch de verlenging en buigzaamheid der eerste rugvindoornen en de achteroogschubjes laten geen' twijfel over omtrent hare plaatsing onder *Novacula.*

MURAENOÏDEI.

Muraena florisiana Blkr.

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 17 circiter in ejus longitudine; capite 7 circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $2\frac{1}{4}$ ad $2\frac{2}{5}$ in ejus longitudine; oculis diametro 10 circiter in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; rostro acuto convexo non vel vix ante maxillam inferiorem prominente; rictu post oculos producto $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, superne poris magnis valde conspicuis cincto; dentibus palatinis acutis biseriatis utroque latere serie externa p. m. 10, serie interna p. m. 3; dentibus nasalibus acutis dentibus palatinis majoribus periphericis uniseriatis 12 ad 14, linea disco nasali media 2 vel 3 subulatis; dentibus vomerinis obtusis subgraniformibus p. m. 12 irregulariter biseriatis seriebus ubique approximatis spatio glabro a dentibus nasalibus remotis; dentibus inframaxillaribus acutis anticis biseriatis lateralibus uniseriatis, serie externa utroque latere p. m. 20, serie interna utroque latere p. m. 3; apertura branchiali in media altitudine corporis sita; cute laevi; linea laterali poris conspicuis notata; pinna dorsali paulo ante aperturam branchialem

incipiente, corpore plus duplo humiliore; anali in media longitudine corporis incipiente, corpore plus triplo humiliore; corpore pinnisque flavescentibus ubique violaceo-fusco dense reticulatis, fuscescente regione sub- et postmaxillari parciore.

B.? D. 308 p. m. C. 10 p. m. A. 215 p. m.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo 2 speciminum 180''' et 184'''.

Aanm. Wat het tandenstelsel betreft behoort de onderwerpelijke soort tot de groep van *Muraena thyrsoïdea* Richds., *Murae sathete* Ham. Buch., *Muraena tile* Cant., *Muraena literata* Blkr., *Muraena ceramensis* Blkr. en *Muraena Boschii* Blkr. Zij onderscheidt zich van die alle, deels door bijzonderheden van het tandenstelsel, door de lengte van de bekspleet, de hoogte der vinnen, de plaatsing van den anus, de kleurteekening en de getallen der vinstralen. Zij is nog het naaste verwant aan *Muraena ceramensis* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. III p. 69, Verh. Bat. Gen. XXV Muraen. p. 51) en verschilt daarvan slechts door geringe afwijking in de kleurteekening en de getallen der tanden, alsmede doordien de stralen bij *Muraena ceramensis* talrijker zijn t. w. D. 340 p. m. A. 240 p. m.

Muraena colubrina Richards. Ichth. Voy. Ereb. Terr. p. 88.

Muraen. corpore elongato compresso, altitudine 16 ad 17 circiter in ejus longitudine; capite acuto 8 fere in longitudine corporis, duplo circiter longiore quam alto; oculis diametro 7 vel 8 in longitudine capitis; naribus anterioribus tubulatis, posterioribus non tubulatis; rostro acuto convexo oculo vix longiore non ante maxillam inferiorem prominente; rictu post oculos, producto $2\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; dentibus palatinis acutis biseriatis serie externa utroque latere p. m. 13, serie interna utroque latere 2 vel 3; dentibus nasalibus acutis subulatis dentibus palatinis longioribus periphericis uniseriatis p. m. 14; linea disco nasali media dentibus 3 vel 4 longitudinaliter seriatis; dentibus vomerinis obtusis uniseriatis 6 ad 8 spatio glabro a dentibus nasalibus remotis; dentibus inframaxillaribus antice biseriatis, lateraliter uniseriatis, serie externa utroque latere p. m. 17 anterioribus lateralibus longioribus, serie interna utroque latere p. m. 3; apertura branchiali in media altitudine corporis sita; cute laevi; linea laterali dimidio corporis posteriore conspicua; pinna dorsali ante aperturam branchialem incipiente, corpore plus duplo humiliore; anali postice in dimidio corpo-

*

ris anteriore incipiente; colore corpore pinnisque flavescente-margaritaceo dorso fuscescente-aurantiaco arenato; fasciis corpore transversis violaceo-nigris pinnas amplectentibus 15 spatiis margaritaceis gracilioribus, fascia 1ª oculari, 2ª operculari, 3ª branchiali; ano fasciam 7m inter et 8m perforato.

B.? D. 352 p. m. A. 236 p. m. C. 10 p. m.

Synon. *Muraena fasciata* Banks. et Soland. Mss. p. 68? (apud Richards. Ichthyol. Voy. Ereb. Terr. p. 88).

Conger fasciis brunneis et pallide fuscis transversis alternatis Comm. (ap Lacép. Poiss. V p. 641).

Muraenophis colubrina Lacép. Poiss. V p. 641, 642 tab 19 fig. 1.

Murénophis colubrine Lacép. ibid.

Ophithorax colubrina MacCl. Apod. Fish. Beng. in Calcutt. Journ. Nat. Hist. V p. 213.

Epui-earhu Indig. Ins. Societat.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 166'''.

Aanm. Mijn specimen beantwoordt zeer goed aan de beschrijving van den heer Richardson en wijkt daarvan slechts af door onbeduidende verschillen in de getallen der tanden, welke rangschikking er overigens volkomen dezelfde is als door den heer Richardson is aangegeven. *Muraena colubrina* L. Gmel. is misschien dezelfde soort en in het Systema naturae, ed. 13ª, gekenmerkt als volgt. „M. pinnis pectoralibus nullis, corpore fasciis annulatis alternatim flavis nigrisque vario. Boddaert apud Pallas N. nord. Beijtr. 2 p. 56 t. 2 fig. 3." Dit laatste werk niet ter mijner beschikking zijnde, kan ik over de daarvan aangehaalde afbeelding niet oordeelen. Wat echter verder in het artikel *Muraena colubrina* van het Systema naturae gezegd wordt, dat namelijk de soort zeer kleine schubjes en zeer kleine oogen zou hebben, past noch op mijn voorwerp, noch op eenige soort van Muraena, zijnde van geene enkele species eene beschubte huid bekend.

GYMNODONTES.

Tetraödon trichodermatoïdes Blkr.

Tetraöd. corpore subelongato cylindraceo, ventre aëre non repleto altitudine $4\frac{1}{2}$ ad 5 in ejus longitudine; capite acuto 4 circiter in longitudine

corporis; linea rostro-frontali concava; oculis superis (cornea) diametro $5\frac{1}{2}$ ad 6 in longitudine capitis diametris plus quam 2 distantibus; papillis nasalibus utroque latere 2 oblongis basi unitis; maxilla superiore ante maxillam inferiorem prominente; capite totoque corpore spinulis brevibus bene conspicuis scabris; labiis, basibus pinnarum caudaque postice glabris; linea laterali inconspicua; ventre aere repleto corpore multo altiore; pinnis flabelliformibus rotundatis, dorsali plus duplo anali minus duplo altioribus quam basi longis, dorsali anali altiore; caudali 5 circiter in longitudine corporis; colore corpore superne olivaceo-fusco inferne flavescente griseo; ventre maculis rotundis sparsis parvis nigricantibus; cute aperturam brachialem inter et basin pectoralis nigricante; pinnis dorsali, anali et caudali aurantiaco-viridibus apicem versus violascentibu, pectoralibus membrana coerulescentibus radiis aurantiacis.

D. 1/8 vel 1/9. P. 2/16 vel 2/17. A. 1/8 vel 1/9. C. 1/8/1 vel 1/9/1.

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo 2 speciminum 190''' ad 220'''.

Aanm. In mijne Nieuwe tientallen diagnostische beschrijvingen van nieuwe of weinig bekende vischsoorten van Sumatra, opgenomen in het 5e deel van het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, beschreef ik (bladz. 532) eene soort onder den naam van *Tetraödon trichoderma*, aan welke de onderwerpelijke zeer na is verwant. Zij heeft nagenoeg dezelfde kleuren van ligchaam en vinnen en zelfs de buikvlekken zijn er even spaarzaam en verspreid, maar het valt in het oog dat *Tetraödon trichoderma* de huiddoorntjes veel langer heeft en borstelvormig, terwijl deze bij *Tetraödon trichodermatoïdes* niets bijzonders bezitten. Deze verschillen in de lengte der huiddoorntjes zijn niet aan verschil in leeftijd toe te schrijven, want mijn voorwerp van *Tetraödon trichoderma* is 150''' lang, en bij mijne twee voorwerpen van onderwerpelijke soort heeft het grootste van 220''' lengte deze doorntjes meer ontwikkeld dan het kleinere, hetwelk 30''' korter is. Een tweede verschil tusschen beide soorten vind ik in de aarsvin, welke bij *Tetraödon trichoderma* ongeveer even hoog is als de rugvin en meer dan dubbel zoo hoog dan aan de basis lang.

SYNGNATHOÏDEI.

Hippocampus polytaenia Blkr.

Hippoc. corpore heptagono, altitudine maxima 7 circiter in totius piscis longitudine, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; cauda tetragona; capite $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis ab occipite usque ad apicem caudae; rostro capitis parte postoculari breviore, compresso, plus duplo longiore quam parte gracillima alto; oculis diametro 6 et paulo in longitudine capitis; orbita superne tuberculis conicis 2 non clavatis; occipite in processum quinque- vel sex-tuberculatum exeunte; operculis parum striatis; scutis trunco 12, cauda 34 vel 35, carinis tuberculatis irregulariter elevatis, fimbriis vel lobulis cutaneis nullis vel parum conspicuis; pinna dorsali scuto trunco 10° incipiente et scuto caudae 1° desinente, rotundata; corpore pulchre flavo, fasciis transversis latis fuscis corpus plus minusve cingentibus 11 vel 12, capite 2, corpore 4, cauda 5 vel 6; pinnis flavis.

B. 2. D. 16 vel 17. P. 15? A. 4?

Habit. Larantuka, in mari.

Longitudo speciminis unici 116'''.

Aanm. Mijn voorwerp heeft de kleuren vrij goed behouden, doch de opperhuid is er zoo los en week, dat men haar bij de geringste trekking in draden losscheurt. Ik durf daarom niet bepalen of er inderdaad huidkwabjes of draden zijn of niet. Valentijn's *Ikan Koeda laoet jang hidjoe* (Ind. Amb. III p. 366 No. 60) en *Koeda laoet jang koening* (Ibid. p. 389 No. 130), welke blijkbaar slechts eene enkele soort voorstellen, schijnen na aan bovenbeschrevene soort verwant te zijn door geel ligchaam en dwarsche bandteekening, doch de afbeeldingen daarvan vertoonen slechts twee donkere banden en in de beschrijvingen wordt evenmin van meerdere banden gewag gemaakt Ik beschouw mijn voorwerp daarom als tot eene andere soort te behooren en vermoed, dat de Valentijnsche soort, welke ik voorstel *Hippocampus Valentini* te noemen, nog wel te eeniger tijd zal teruggevonden worden.

Scripsi Batavia Calendis Martii MDCCCLIV.